

Bi a ba wa gbo
gbo ara ti ope
pa ada, si gbo ara
wa fo ti ara ba si
Olorun. A a d a
latany bini ko da
wara, aban ti a
ba fo nfa iku
ba si.

ELETI OFE

A-NJU-WON KO SE WI LEJO

Ati-pati wa owo
tana bi o ti gbo si
u, iye oju to ba
wa yi o yi o'oran
Ko dun ni, ko
dun ni, gbolagba
mba ope o'oran
wa. A ki ipo Fero
ki ope F. 99

VOL. XII No 685. LAGOS. SATURDAY JULY 23 — JULY 29, 1960. KQOJ MEAL (2D)

ROGBODIYAN BESILE LARIN EGBE N. C. N. C. AWON OLOTU EGBE ALAKUKO TI BERE SI FI EGBE SILE

Lowo ni o ku oju merindilogun ti Ijoba Iwo-orun
yio yan awon enia titun ti Ijoba. Sogbo irohin ti o
da si lo ipe wa lati opolopo ileto ti o mbe labẹ asin
Ijoba Iwo-orun ti han gbangba wipe, gbo gbo awon
Ogban-gbangbo ti o wa ninu egbe Alakuko lo nfi
egbe na silẹ, nitari orisirisi edekoyede ati tembelekun ti
o mbe, labẹ, larin egbe yi.

HERBERT MACAULAY C. E.

Okan patiki ninu awon
ogban-gbangbo na ni
Ogban C. E. edegbe Macau-
lay ti o je okan ninu awon
opomulero egbe yi, ti o wa
tas je omi bini ninu Ologbe.
Herbert Macaulay, ti o da
egbe N. C. N. C. silẹ.

E ki keji patiki ti a tan
gbo wipe ope ope ope
N. C. N. C. silẹ susayi.

Egbe Action Group Wole Ni Ilorin

Ninu ibo ti awon di lai-
pe yi ni lo awon L. bominu,
awon omi egbe Action
Group ni o wole pupo.

N. P. C. Eka-meje,
ninu ibo mejindilogun,
Action Group wole ibo
me indilogun. N. P. C.
wole ibo mejil.

Lose to koja lo, awon
omi egbe Igbomina Parapo
ti o wa ninu egbe Action
Group ti o wole ni Oro-
go ni apa Ekan, ninu ibo
moran Action Group ko
meje, awon N. P. C. mejil.

Ni ilu Ilo-Ile Ibo marun
lo wa, Action Group ko
gbo gbo marun. Ni Ekin-
mope, ibo merin lo wa,
Action Group ko ibo
merin.

Eyi ni ori ekeli ti awon
di ibo nile Igbomina lagbe-
gbe Ilorin ti egbe Action
Group wole.

Ina Sele L'Eko Ati Surulere Lojo Kanna

EKO Ibo fere da nkan silẹ
ni omi merin ninu awon
ce yi ni lo Eko ati Surulere.
Ti ilu Eko ni a gbo pe o.

(Wa yoku lojo owo lojo)

THE NATIONAL BANK Of Nigeria Limited

Incorporated in Nigeria in 1938

Paid up Capital £1,130,000

Bankers to the Western Region Government of Nigeria

HEAD OFFICE

37, MARINA, LAGOS NIGERIA

22 Branches Throughout Nigeria including

IBADAN, ABEOKUTA, IJI BUODE,

OSHOGBO, OWO, ONDO, ILESHA

ILARO, BENIN CITY, WARRI

SAPELE ABA, KANO, ZARIA, JOS

LONDON OFFICE

1 THROGMORTON AVENUE E.C. 2.

Manager: F. O. Tjallingii

Telephone: C-480 & Telegrams
London Wall 4303 Natbank London

Head Office Representatives in London.

E. A. M. W. W. Doherty

CORRESPONDENTS

NEW YORK, PARIS, HAMBURG

Ariya Igba Ominira Ile Nigeria

Bi o ba di o'q 24th oju Sept 1960, awon alejo yio bere si wo lu wa, awon alejo Ijoba, omiwe irehin Sir James Robertson ati Sir Abu Bakar yio bere si gba alejo Lowuro o'qo yi, ijo ibile yio wa ni gbangha odan, ni irele nwan o'qo ijo Abalabi ni Minshin.

Lojo Monday 26 oju Sept ni Omoba Alexandira ile Gesi yio de silu Eko. Ni owuro o'qo yi, ijo ibile yio wa ni gbangha odan. Ao si fi awon ebun elo ti a fi ni lu haa ni ile Isara ni Eko.

Tuesday 27th oju Sept. Awon omiwe irehin yio lo ba omoba sere ni lu ile Gomina. Ighomo Sinate yio gba omoba ni alejo. Ogundio yio sere ni gbalasa odan.

Wednesday 28th o'q sept. Awon egbe Amofin yio gba omoba ni alejo ni ni Koto gauran. Ijo yio se'ce ni irele ni gbalasa odan.

Thursday 29th oju Sept. Awon o'qo olurufa yio dara han gbagbo enis ni gbalasa odan Awon egbe Odi ati Aditi yio se ere itetafo ni lu egba ile Birrel ti o Kofu ni Koto Yaba. Iyawo Badem Powell yio si iludu awon Gri Guides ni Obalande. Ayoju gbagbo awon urile ede yio ma de silu Gomina, awon alejo ntansa yio wo lu. Awon Ijo yio sere ni King's College. Ijo Abalabi yio sose ni Island club.

Friday 30th oju Sept. Awon Alafa yio se odura ni lu Minshin. Omoba yio lu fi ipile ile kaa ile ni King's College. Ase wa repete kaa yio gba lona okun Alafa. Awon Ijoba yio fi lona sere ni gbalasa odan. Ni agbo mejia o'qo, gbagbo

o'qo ti o ni fere, meta, Reberu yio ma dan lati se wipe a ti be sira Ominira, a o gbo sira Nigeria sote yio ma ipile. Ni eru o'qo na, ao fi lona dara ni gbalasa odan.

Eleti—Ofe D'araba

Awon Olopa Hausa Yio Bere Si Gun Esin

Ogbeni A. M. Davies ti lpe Oga agba fun awon Olopa ni Hausa so nigbati o de ile Sokoto wipe, laipe Ijoba yio jeki awon olopa ti o mbe ni agbagbe ile Sokoto bere si ma gun cin, sitiripe o daju wipe

yio je oban lyl ati obun eye fun gbagbo won.

Oga olopa yi, gagebi a ti gbo nipa o mbe lona isirni kuro lona lpe. A si tun gbo wipe o fi Medai da awon ena awoniyi lona lona lpe won. Lati fi han won pe Ijoba meiri lpe won. (1) Sergeant Nataala Kano, ara ile Kano ati si Corporal Hassan Saron Doki.

Lebia eyi ni awon Olopa (Mehanda) ti ibile Dangari ati awon Yandoka wa jo fun Oytubo na. Awon ena pataki ti o duro legbe Ogbeni Davies lati woran awon Onipe Ijoba ibile nwoyi ni Councilor Madawakin Sokoto ati oga olopa kan Ogbeni S. A. Arthur.

Eja Wo Apeja Kan Lu Odo Binuwe

Okunrin apeja kan ti o sje Suberu gbo oko soju omi odo Binuwe lati lo pa eja.

Bi o ti de arin agbami lo je wo olopa mejji si odo, nibiti o lpe wipe eja meta ko kanye a gbo wipe Suberu an okun iwo o s ma ara oko re.

Ohara ti eja na gbe lwo ni, o bere si wo oko na lo si ona ile Idah, bi Ighati cin nwo teke.

Suberu nke ibesit, ki awon odo omi wa gba on. Lohun kan jekoko na Oytubo U. A. C. kan ti o ti nmura lati kuro ni Idah lo si Oitsha se aktyal wipe Iranlowo ko je de ba Suberu ni lu Idah, o je owo si pe ki o ma ba nlo on yio pade re ni Oitsha.

Obinrin Eni Dudu Nfi Ise Re Han Oiko

Nigbati Oytubo na de Oitsha o rohin fun awon Apeja to wa ni Ebate Oitsha, ni nwo ba mura ti nwo ko ada, kuno, ati akasi, awon si lo pade Suberu lona awon ti pa eja na ki nwo tode Oitsha.

Nigbati nwo wa eja na guni o je eja Oko o gun to epe mfa o si ga to ran mdogun

Apeja Oitsha kan so je iru eja yi ti se be ni odun 1941 ti o je wine opelepe awon epe se si Forcados ni ko jeki eja na na wo okunrin a wo okun.

E Sora Pelu Owo Abetele Gbigha

Ogbeni B.C. Okwu ti lpe okun ni lu awon asojia lu ni agbagbe ipile ila-orun se ikilo fun awon igalomo kekere (Councilors) wipe ki awon lo se pelupele pelu lwa ti o lodi si cin gagebi owo 'abetele, sitiripe o je lwa ti o asaba re ola ati igbega enis silu. O ba won soro yi ni ile Ugwu-Agba, Enugu-Agu, Enugu-Ngwu, Enugu-Akwu ati (Wo yoku loju ewa keje)

Iyafin Christians ti lpe iyawo Ogbeni Oinsanya, ara Okun Ijoba ti o lo lo lpe awon riran ni Oytubo, lo nfi isit ti o se han oluko re nwo ile oko Mary House College, ni Ighoro Ehinborish. O je okun nwan awon omo sitoko ti o wa lati awon urile ede gbagbo opelepe omo ile Nigeria lo wa silu ile oko na ti o fi je wipe Ijoba lo fi wod ranse silu lati lo lpe awon riran fun odan kan.

N0. 91.
**FIFI ORUKO SILE FUN AWON
OMODE TI YIO BERE ILE IWẸ
L'ODUN TI MBO. 1961**

**Iku Bas run Oyo
Fe Da Ijengbon
Sile**

W'otaa ninu awon idile ti o loto o oyo l'aguru odo ni B'is'run ana to fi ta oruko ti oyo waa l'awon idile ti o oyo oyo na?

Alamojoto eto ise eko fun Ijoba Apapo Naig'ira, Oloja Aja Nwachuku, ti fun eniti ndele de oga ile ise Ijoba ti nge eto P'ori eko, Ogheni E. J. Moses, ni 1957 lati bere si gba oruko awon omode ti yio 5353 bere ise iwe l'Eko l'odun ti mbo silẹ, g'aga bi ofin Ijoba ti won se ni odun 1957.

2. Nw'ona yio bere si gba oruko silẹ lati agogo mejọ si agogo mewa l'aryo ati agogo meria si m'fa ni a'agale lati ojo kejilelogun oju kejo (August) odun yi titi di ojo kejilelogun oju (August). Ona metadinlogorin na ati awon ile iwe ti Ijoba lo'wo si yio jade ninu iked: ti Ijoba yio se ninu iwe Iroh'in n'ghati o ba ku o'ag kan ki awon bere si fi oruko awon omo won se silẹ.

3. L'ojo ti a wi wonyi, ki olukuluku obi mu omo re ti o ba bi ni odun 1955 pelu iwe ojo ibi re lo si l'ati ti awon ba ti gba oruko silẹ fun ile iwe ti o fe ki omo on lo.

4. Ko ni si aye fun omokomo ti ko ba fi oruko silẹ ni asiko ti a wi yi lati bere ise iwe ni ibere odun ti mbo, 1961; a'fi bi o ba je pe awon obi re le fi han gbangba pe Eko ni nwon ngbe ni ibere odun 1960, jngb'on awon ko s'isi ni Eko mo l'asiko ti nwon a'fi oruko silẹ.

Iroh'in kan wa lati ilu Oyo wipo Ijengbon kan fe ru y'z lati awon idile ti o oyo oyo ti Iy'run ilu Oyo. Ng'ana ilaguru ana wa ana, awon idile Kulok'u ni ni o' fun yi kan lati je oyo B'is'run Oyo. I'd'ic Kulok'u pe eni, awon si yoo o'atun kan ti nw'ona ope ni O'g'eni Salami.

Iyalu lo je fun awon ena na n'ghati awon mu g'ati awon fe na de'awo Igbimo Oyo, jngb'on Igbimo di won lohun wipo, s'oto ni e'oyin gba ti wa? S'ile wa ni Iy'run, awon si dahun wipo Kulok'u ni oruko d'ile tiwa ana ni eye B'is'run si kan.

Ighim' d'de lo gbe iwe I'anti y'wo awon ka si ti oruko yi n'be. Nihin ni a'yan'yan ti bere.

Awon idile Kulok'u Iy'run wipo idile waa ti mbo si Oyo pe pupa Ighim' tun bi won l're wipo bi e'yo ba

Nw'ona dahun pe B'asor a ana ni ko fi ba won a n'ghati o fe ise iwe na Ighim' si fun waa lati wipo awon yio ma ro o.

A gbo pe idile Kulok'u ti ko'ate g'ba ni A'lay'it'awa A'afun Oyo wipo ki o m'aje j'aji o' tori won b'iji ki o ba waa yanju oro na.

**ENIA MERI KU NI-
TORI ILE O KO**

O K E-IMES' Edekeyede kan be silẹ ni Oke Imesi Oloju Oke. I'arin mej'i awon ara in esi ati oko ria kan ti awon spe ni S'it'ro, l'atari oro oko kan eyiti o di egun ti awon fi fa ada ati ele yo si; ara won ti awon enia merin si gba l'ig' y'aju si orun.

Oro Ija yi ti wa nde fun ojo g'ipe, lati ni bi odun met'a s'g'ba, o'ana ti awon si nja le l'oti ni l'eko kan ti o oje A'jado ti; o wa l'arin Oke Imesi ati Ij'ero, ni agbe'gle l'ig' Ekai, o si je ara l'ib'i; awon ara Imesi gbe ko ile g'bigbe si ati l'ile iwe ati l'le Alal'aa.

L'ehin ti awon enia merin ku awon ti w'oo fi ara g'bigbe po tobe ge ti awon si lati ko won lo nde s'haun ni Imesi.

N'ghati Ija na fe di l'ia Ighero ni w'oo ba r'are si awon g'ipa l'ati O'be'ge ati A'k'ite, awon si t'ati o wa para Ija na.

IGBADUN IGBEYAWO NILU TRINIDAD

Awon merin ti a' nwo ninu aworan yi ni Omba Margaret ati Armistrass-Jones eko ti ti awon a'fe Igbadun l'oko-tayi k'atiri ni ilu awon P'iza (Spain) 'A g'oo w'po awon enia ti o le pade waa lati ebute to oko mewa enia ti awon ayo ma o'mba Gasi lati ri oju re.

**LIVE WELL
EAT WELL**
out
"De FACTO"

Awon Omo Ogun Nigeria Ta Oba Gesi Lore

Arun Digbolugi Be Sife Ni Buea

A gbo hohin wipe arun kan ti o ma mba aja ja ti bere larin in Bola ni ipin le Kanaru.

Olori awon onisegun ti o nse itoju awon cranke (Veterinary Dept) so wipe, ijoba yio ma san gbon sile metameta fun enikeni ti o ba ma aja kan wa.

Arun buruko ni arun digbolugi, eniti aja kan si o ba ni arun yi lara ba la oju egbo re, digbolugi ma ni yio pa eni na. Bi o ba si bu eni je, on si yio pa eni na. Ko si eniti arun buruko yi ko le ran, bi o ti aran aja, o aran awon miran pelu.

A le ri digbolugi lara Aja ati Ologbo. Nitorina, enikeni ti aja re ba ti bere nisan, ki awon mase jafara ki awon gbe wa si odo awon onisegun ti o nse itoju, awon cranke. Nwon se ikilo fun awon gboho awon ara ile Kanaru ki awon aleja mu aja won so awon ko gboyo jeki awon ma, ri, larin, awon cranke miran bi ewere, agutan, ati obuko.

E Aye wa, fun awon aja miran ti koitti ni arun digbolugi lati gun abere fun (Inoculation) gepebi fajetile wipe ki arun na mase wa si ara won.

Enikeni ti o ba "mu" aja re wa lati se be, yio san sile merje pelu abo (7/6.)

E SORA PELU OWO ABETELE GBIGBA (O bere loja ewe keji)

Awonfifi a nwo ninu aworan yi ni Major S. Ademulegan ti ise Oqagan awon Soja ile Nigeria, nigbati o nfi ebum Ikoti ti awon Obirin fi nse odo s'gba-alya ta oba Obirin Elisabeti Keji lorę.

OMO OGUN ILE NIGERIA LO DANRAWO NILU O/INBO

Awon onifere ati onila awon soja ile Nigeria ti wọn lo danrawo nilu Oyiabo pelu awon Soja ti ilu Oyiabo loran. Awon na ni a nwo ninu aworan yi nigbati awon njo kaja lo niwaju ibiti oba obirin gbe duro si ni Afio Beckingham.

ni Achi. Bi awon ba si si eni o gba abetele ki awon tein yara se ofofe re fun Olopa.

Awon Akoni Enia Nile Yeruba

Akoni enia ni Balogun Adamu nile Ilorin, Akoni enia ni Aro Ijaye, Akoni enia ni Ogundipe Alatişe nile Egba, Akoni enia ni Ajayi Ogbori-Efon nile Ibadan.

Ki olukolu enia ma se edodo nilu gboho je re, ki awon si gba oruko zere fun ara won ki awon ba le colli okan won yio da lare.

Ijoba Si Ile Ala-biyamo Nla Silu Eko

Ijoba Aposse si ile alabiyamo nla kan, eyin awon ko ni Pegei merin oke meogbon Igan ni awon si fi ko ile na.

Eniti o si Pe na ni Lady Robertson ti ipe iwawo Gem'a agba, St James Robertson. O so pe ohun yi ati eye lo le fun awa ti o sgebe ile Nigeria lati gbo wipe, a ti si iru ile nla tamutamu bayi, ki a to gbomaira.

Obirin na 'ke si awon abiyamo ile Nigeria ki awon se amojuto alafia omo won. Bi a ba se awon ara awon omo ko ope ohun ti o so, niwaripe awon omo eni ni yio di 'baba lebiwa oia. Niwaripe idi eyi, ohun ti o so, ti o si ye, ni wipe ki a se ijobe awon omo wa lona si o dara lati awon o fi dagba di okunrin ad obirin. Lady Robertson ni fiyin gidigidi fun Ogbun Kocolu ti o bere ipe ni awon ti o so ki ipe na si to bere. Malam Ibrahim ti ipe Ala-biyamo lera so wipe ni Ala-biyamo ti a se ye ipe ijobe kan siwaju niwari ipe awa ligan ojibabo silu Nigeria.

Ohun ti o dara ni wipe ki gboho awon ti won ope ipe niwaripe na mo ipe won niwaripe, ki won si ma se toju re da-da re.

Ile alabiyamo titun yi gboho pupu ni ti ipe Ebiye ni. Ijobe (200) iburan lo mi niwaripe, iburan omo di meli-lelẹgbon i miye eju re ti awon pauc soro fun awon omo ti a ba bi laipe eyi tabi ti ara won kole.

Eyi ijoba si si ipe Ebiye ko le dahun si gboho ohun ti awon abiyamo abere ko si gboho to. Dokita Jobe Shadipo ni Olori awon Oligunni ti o wa fun ile ijoba na. Omidan G.M.G. ni awon olori awon Nwaripe ti o si oke niwaripe.

"Secretaries, The English Association, Founded 1941, Membership on Professional Experience, 9, Charles St, NEWPORT, Mon, Eng."

Oku Olom Gege Asoju Agba Fun Ile Gesi Ni Nigeria L'ao Gbe

Abokutu—Gboho ni a gbo ile abiyamo baba Eyi, Ogbun Adibowale ti Abidi, Ibelegun Oyo ni awon Abokutu eyi o si ni awon ado kedogun ope July 1960 ti awon si gbo ohun na wa ile Abokutu niwaripe ni olo keredigun na ni kanu. Abi's baba na ku fi eye nla nigbati o dagba di eni odun makedididun (89 years).

Nbi niwaripe baba outura yi, ti e a tun ipe Olori awon Omun-igun ni Abokutu ni awon gboho ati Sarski enia pe a be Iokunrin Tobiurin, bini awon omo oluku Ogbun Sani Adibowale, Sifawon Adibowale, Moramo Adibowale ti ipe ipe to ni gboho odo-odo-odo ti a ipe ni Sule Majerahan ti ope enia mo adipe re ni "Ofe" nigbati Eko, Tun Adibowale ati Solomon Adibowale nniwaripe niwaripe, awon fi ipe ati niwaripe gboho e a loran. Ko ye ki a ma ki Ogbun Sule Majerahan ti o nwan nara niwaripe oke baba ipe re, ki Olowa fi ori jia oku ki o si fi Ibelegun Re si apo gboho awon omo oluku.

Agba, Adibowale Oyo re o.

INA SELE L'EKO

(O bere loju ewe Kina)

sele nigbati enikan dawa si Adogan eipo Oyiwo (Kerolite Stone) ti o si gbo si abe iburan re lami wipe ina kolu ku tan nne Adagan na. K'wasi K'wasi ina sele niwaripe re, sugbon jia si won pa ina na.

Eni niwaripe Adogan eipo Oyiwo bakana ti awon dans ti ni Sorulere ti o to awon Parapan a re awon niwaripe si Opopo Mofele, ni Sorulere, nigbati adipe na siwaripe ti o si ti ran ile niwaripe ti awon ti o sgebe ile na niwaripe ti o sgebe, sugbon lewajipe ni awon Parapan ti a ina na d'oro.

Eniti a nwo' nne awon yi (ni Tolola Antow Head, C. B. E., M. P., on niwaripe ijoba Gesi koku yan ni Asoju Agba (High Commissioner) fun ile Gesi si ile Nigeria.

Lekin eyi ni ijoba tun yan awon enia pataki pataki merin ti yio lo ijobe-keji fun Asoju Agba ni ipinle merin ile Nigeria. Eniti niwaripe Asoju Agba niwaripe H. A. Twiat ni Kaduna ati Ogbun W. G. Lamerque, niwaripe Enuga ni Ila-Oria.

Leri awon ijobati ti awon yan wonyi ni Ogbun Mawonifun so kowe si Ogbun Head ti a yan si ipo Asoju Agba na wipe, Afrika utawaju pupo jia niwaripe igbati ayo, eyi yio si ma lo siwaju ati siwaju ni.

Kere o!

A ti ni origiri ehofo fun arun lozura ati arun Jedjedi, (Berter Tonic Liquid of Life) Tete wa ra re, t'okunrin ati t'obirin ki o to tun

J. A. AJAO BROTHERS

MEDICI-E STORE
7, Egerton Road, Lagos.

ARADAN NERVIGORA

Ogun eji pataki fun imarale agba ati atrop pipe fun awon siwaju pupu. O dora fun inaran eji dudu niwaripe siwaju pupu, gboho owo, alerun alokan niwaripe siwaju pupu. O si awon awon b' ijoba won rd nku. On na gan ni awon yi lo ti o fi d' "Afere ku be on" 5/6d. pape palu owo oto 1/6d e 7/ P. si Free

THE EGBA TRADING ARADAN STORES

112, Denton Street 18 Dutton Bridge Street
P. O. BOX 2 Ebute Metta

Phone 44153 A tun wa ni New Motor Park (Ogunpa) Ibadan.